

LEGALTEAM

A D V O K A T F I R M A D A

Profesjonsansvar,
16. september 2009,
Norsk Biotekforening
NHO-bygget

Tore Sande, 995 36 360, ts@legalteam.no, www.legalteam.no

Når er erstatning aktuelt?

- Skiller mellom erstatning i et kontraktsforhold og erstatning utenfor kontraktsforhold.
- I kontrakt er erstatning ett av flere alternativer ved mislighold sammen med hevning, prisavslag og retting.
 - Prisavslag: gjenoppretter balansen mellom partene i forhold til selve ytelsen/tjenesten som er levert etter kontrakten.
 - Erstatning: fokuserer på det økonomiske tapet som er lidt. Tapet kan være mye større enn selve ytelsens verdi.

Hvilke hovedtyper erstatningsansvar har vi?

- **Objektivt ansvar**
 - Ansvar uten skyld
 - Ansvar som man har i kraft av å drive en virksomhet med et stort skadepotensiale.
 - Eks: ansvarlig for høyspentstrøm, forurensninger, atomkraft, luftfartsvirksomhet og jernbanevirksomhet.
 - Eks: innenfor forsikring av bilansvar og yrkesskade
- **Subjektivt ansvar / Culpaansvar / skyldansvar**
 - Ansvar som oppstår pga uaktsomhet/uforsiktighet hos den som forårsaker skaden – altså skyld ("culpa" på latin)
 - Skyldansvar er det alminnelige erstatningsansvaret i Norge

Hva er profesjonsansvar?

Profesjonsansvar er et subjektivt ansvar som dekker både handlinger og unnlatelser – både det man gjør og det man burde ha gjort.

Kan den som leverer tjenesten:

- sies å ha opptrådt forsvarlig ut i fra en helhetsvurdering?
- sies å ha overholdt normen for forsvarlig utøvelse?
- bebreides i denne saken?
- forventes å ha handlet annerledes slik at skaden/tapet kunne vært unngått?

Nærmere om profesjonsansvaret

Omtales som:

- Ansvar man har i kraft av sin stilling
- Ansvar man har som profesjonell virksomhetsutøver
- Ansvar man har som følge av særskilt utdanning og kyndighet (eks megler, takstmann, advokat, revisor, ingeniør, lege, banksjef)
- Rådgiveransvar som typisk omfatter tjenester

Hvem gjelder profesjonsansvaret overfor?

- Ansvaret kan være både overfor oppdragsgiveren/klienten og overfor andre (tredjemenn)
 - Eks: en advokat gjør en feil ved utarbeidelse av et testament som medfører at det blir ugyldig. Både klienten og den tredjepersonen som ville blitt begunstiget av testamentet kan påberope seg profesjonsansvaret.

Hvilken personkrets kan man hefte for under profesjonsansvaret?

- Profesjonsansvaret kan oppstå fra en vid personkrets
 - Ansvar for egne feil.
 - Ansvar for feil gjort av egne ansatte.
 - Ansvar for feil gjort av underleverandører (kontraktsmedhjelperansvaret).

Basiskrav for ansvar

- Tre vilkår som må være til stede samtidig:
 - Ansvarsgrunnlag (skyldansvar eller objektivt ansvar)
 - Økonomisk tap
 - Årsakssammenheng (påregnelig, adekvat) mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomiske tapet
- Ansvaret kan være forskjellig i og utenfor kontrakt

Erstatning til en man ikke har inngått avtale med

- Ansvarsgrunnlag (skyldansvar eller objektivt ansvar)
- Økonomisk tap
- Årsakssammenheng (påregnelig, adekvat) mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomiske tapet

- Det skal mer til å anses ansvarlig utenfor kontrakt fordi normen som skal legges til grunn for vurderingen av ansvarsgrunnlaget ikke er så streng overfor tredjepersoner (ikke kontraktspart)

- Det økonomiske tapet kan bli større fordi man ikke kan begrense ansvaret (slik man kan i kontrakt)

Erstatning til en man har inngått en avtale med

- Ansvarsgrunnlag (skyldansvar eller objektivt ansvar)
- Økonomisk tap
- Årsakssammenheng (påregnelig, adekvat) mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomiske tapet

- Profesjonsansvar oppstår oftest i et kontraktsforhold

- Normen for ansvar stiller strenge krav til den som utøver tjenesten. Det betyr at kravet til erstatningsbetingende uaktsomhet er forholdsvis lavt overfor en oppdragsgiver/klient.

Hvilken norm/forventning måler man mot?

Utenfor kontrakt:

- Bonus Pater Familias – den gode familiefar. Hva vil en normalt fornuftig person i tilsvarende situasjon gjort?

I kontrakt:

- Strengere (og faglig bestemt) norm i de tilfellene hvor fagkunnskapen gir en slags fordel/monopol på utøvelsen av faget. Domstolene styrer normen.
- Streng norm, men ikke alt som kan kritiseres er uaktsomt
- Vanskelige oppdrag gir mer rom for feil enn basisoppgaver

Hvordan kan man redusere ansvaret/risikoen?

1. Rekrutter flinke folk og gi god opplæring/oppfølging
2. Sett av nok tid og ressurser til å gjøre jobben ordentlig
3. Sjekk den informasjonen som mottas fra oppdragsgiveren/klienten
4. Jobb med risikoanalyse
5. Implementer gode kvalitetssikringsrutiner

Hvordan kan man redusere ansvaret/risikoen?

6. Bruk flinke kontraktsspesialister – alle viktige kommersielle forhold, forutsetninger og begrensninger må inn i kontrakten. Norsk eller utenlandsk rett?
7. Definer oppdraget skikkelig – reduserer utvidede lojalitetsplikter
8. Ansvarsbegrensninger er viktig – kun direkte tap, max ansvar per skadetilfelle og max ansvar totalt
9. Vurdér en god forsikringsordning

LEGALTEAM

A D V O K A T F I R M A D A

Tore Sande, 995 36 360, ts@legalteam.no, www.legalteam.no